

РЕШЕНИЕ

№ 461

гр. Бургас, 05.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на петнадесети октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Диляна Н. Йорданова

при участието на секретаря Станка Д. Чавдарова
като разгледа докладваното от Диляна Н. Йорданова Гражданско дело № 20212100100426 по описа за 2021 година

Производството по делото е образувано по искова молба от В. К. СП., ЕГН *****, с адрес село К. С., чрез адв. Красимир Кацарски от АК-Бургас против Прокуратурата на Република България, с която е предявен иск за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 66 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди вследствие на незаконно повдигнато обвинение и задържането му под стража по ДП№1294/1995г./сл.д. №104/1995г. по описа на ОСлС-ТО-гр. Самоков за извършено престъпление по чл.199, ал.2, т.3 пр.2 вр. чл. 198, ал.1 НК, ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба 10.03.2021г. до окончателното плащане.

Твърди се в исковата молба, че в РУ на МВР –гр. Самоков е образувано ДП№1294/1995г./сл.д. №104/1995г. по описа на ОСлС-ТО-гр. Самоков, прокурорска преписка №1571/1995г. по описа на Софийска окръжна прокуратура за извършено престъпление по чл.199, ал.2, т.3 пр.2 вр. чл. 198, ал.1 НК, по което с постановление от 22.02.1996г. ищецът е привлечен в качество на обвиняем и му е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“. Ищецът поддържа, че по време на изпълнение на тази мярка е извършено разпознаване от пострадалия Н.С., както и проведен разпит на

свидетели. Посочва, че е задържан под стража за периода 22.02.1996г.-29.03.1996г., а след това мярката му за неотклонение е изменена в парична гаранция в размер на 20 000 лева, която е внесъл на 02.04.1996г. Излага, че в периода 1996г.-31.03.1998г. наказателното производство е спряно и възобновено с постановление от 04.12.2020г. на прокурор при ОП-София, върната е внесената парична гаранция в размер на 20 лева /20 000 неденоминирани лева/ и наказателното производство прекратено поради неразкриване на извършителя на деянието и изтичане на погасителната давност. Според ищеца за престъплението, в което е бил обвинен, в действалата към извършването му редакция на НК, е предвидено наказание лишаване от свобода от 15г. до 20г., доживотен затвор или смърт. Позовава се и на неоснователно дългия срок на разследване-малко под 25 години, което се е отразило негативно върху психиката му и в отношенията с близки и познати. Посочва, че обвинението е станало достояние на широк кръг лица и това довело до накърняване на доброто му име в обществото. Допълва, че е търпял неимуществени вреди, свързани с ограничаване на личната свобода, неудобства от арестантския режим, лишаване от контакти и общуване. Твърди, че му било втъпявано, че ако не признае, че той е участвал в престъплението, ще му бъде наложено най-тежкото наказание. Ангажира доказателства. Претендира разноски.

Ответната прокуратура е подала отговор на исковата молба в срока по чл.131 от ГПК, в който по същество оспорва иска по основание и размер. Развива доводи, че се касае за едни иск, а не отделни самостоятелни претенции за неимуществени вреди, като липсват доказателства за стабилизирани прокурорски акт, поради което искът е недопустим. Счита, че не е изтекла абсолютната давност по НК за наказателно преследване, като в тази връзка се позовава на т.8 от ТР №3/2005г. на ОСНК. Намира, че всички действия на правозащитните органи до изтичане на давността са законосъобразни и за вреди от тях не се дължи обезщетение с изключение на случаите, в които обвиняемият е поискал продължаване на наказателното производство. Оспорва претендирания размер обезщетение като прекомерно завишен. Прави възражение за причиняване на увреждането от самия пострадад по смисъла на чл. 5, ал.1 от ЗОДОВ, като твърди, че след промяна на мярката за неотклонение ищецът се е укривал и пречатствал провеждането на разследването. При условията на евентуалност прави възражение за

съпричиняване по чл. 5, ал.2 от ЗОДОД, почиващо на същите фактически твърдения.

БОС е сезиран с иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1-во от ЗОДОВ.

След преценка на събраните по делото доказателства, доводите на страните и разпоредбите на закона, съдът намира за установено от фактическа и правна страна следното:

От приложената по делото прокурорска преписка №1571 по описа на ОП-София за 1995 година се установява, че с постановление за образуване на предварително следствие от 30.11.1995г. на следовател при Следствена служба–Самоков е образувано следствено дело №104 по описа на РСС-Самоков за 1995г. срещу неизвестен извършител, за това, че на 15.10.1995г., към 23,30 часа, в района на село Алино, Софийска област, е отнет лек автомобил марка Сеат Хонда, ДК№***** от владението на Н.Х.С. от гр. София, с намерение противозаконно да го присвои, като е употребил за това сила и заплашване и е използвал огнестрелно оръжие-престъпление по чл.199, ал.2, т.3, пр.2 от НК вр. чл. 198, ал.1 от НК.

Наказателното производство е спряно на основание чл. 239, ал.1, т.2 от НПК /обн. ДВ. бр.89 от 15 ноември 1974г., отм. ДВ. бр.86 от 28 октомври 2005г./ и впоследствие възобновено на 22.02.1996г. с постановление на прокурор при Софийска окръжна прокуратура.

С постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение на прокурор при ОП-София ищецът В. К. СП. е привлечен за извършено престъпление на 15.10.1995г., в района на с. Алино - въоръжен грабеж на движима вещ в особено големи размери-престъпление по чл. 199, ал.2, т.3 вр. чл. 198, ал.1 от НК и му е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“.

На 21.03.1996г. е постъпила жалба от защитника на обвиняемия В.С. срещу взетата мярка за неотклонение, като с постановление от 28.03.1996г. на прокурор при Софийска Окръжна прокуратура мярката за неотклонение „задържане под стража“ е изменена на парична гаранция в размер на 20 000 лева.

По делото не е спорно, че в периода 22.02.1996г.-29.03.1996г. ищецът е бил задържан под стража.

Видно от приложения препис от ДП№104/1995г. по описа на ОСЛО-ТО Самоков задържаното лице В.С. е освободено от ареста на 29.03.1996г. с постановление на следовател.

От приобщените прокурорска преписка и досъдебно производство се доказва, че в хода на проведеното разследване е установено, че престъплението е извършено в съучастие с втори съизвършител, който е останал неиздирен. Ищецът е привлечен като обвиняем след като пострадалият Н.С., чието такси е било обект на престъпление въоръжен грабеж, на 15.10.1995г. е подал сигнал в РПУ Самоков и посочил дома на В.С. в с. Бели Искър. Извършено е разпознаване на С. по фотоснимка на 02.01.1996г. и на живо на 22.02.1996г. от пострадалия.

На 22.02.1996г. и 18.03.1996г. са проведени разпити на В.С. по досъдебното производство в качеството му на обвиняем.

С постановление от 07.01.1997г. на прокурор при ОП-София следственото дело е върнато за доразследване и са дадени указания да се отделят материалите за неиздиреното лице в самостоятелно производство, производството срещу С. да бъде приключено след събиране на характеристични данни за него и да бъде привлечен за незаконно притежание на оръжие.

След изменение на мярката за неотклонение „задържане под стража“ в парична гаранция обвиняемият С. неколнократно е призоваван по следственото дело да се яви, за да бъдат извършени съответните процесуално-следствени действия, с оглед по-бързото приключване на досъдебното производство.

На 07.04.1997г. е постановено принудителното му довеждане от Районна следствена служба-гр. Самоков В приложеното следствено дело се съдържа докладна записка от служител при РПУ-Самоков от 05.05.1997г., в която се посочва, че С. не е открит на адреса, който е съобщил пред органите на досъдебното производство в с. Бели Искър и по данни на близките му се намира в гр. София.

Дадените указания до разследващите органи с прокурорското постановление от 07.01.1997г. не са изпълнени и с постановление от 25.07.1997г. наблюдаващият прокурор, след като е приел, че е налице укриване на обвиняемия В.С. е изпратил следственото дело за доразследване,

с нови указания да бъде изменена мярката за неотклонение в следващата по-тежка и лицето да бъде обявено за общодържавно издирване.

За обезпечаване явяването на обвиняемия В.С. пред следствените органи по досъдебното производство са проведени разпити на неговия брат С. С. на 01.08.1997г. и 20.09.1997г., който е съобщил, че през месец март 1997г. е заминал да работи в Германия и не е известен адреса му там.

Липсват ангажирани доказателства по делото последният да е бил обявен за общодържавно издирване, въпреки дадени указания от прокурора в този смисъл с постановление от 25.07.1997г. и резолюция от следовател лицето да бъде обявено за издирване на стр.50 по следственото дело

Наказателното производство е спряно на осн. чл.239, ал.1, т.2 от НПК /отм./ с постановление от 31.03.1998г. на прокурор при ОП-София.

В периода от спиране на наказателното производство до възобновяването и прекратяването му на 04.12.2020г. от органите на досъдебното производство също не е установено местонахождението на обвиняемия.

След прокурорското постановление за спиране по досъдебното производство не са инициирани и извършвани никакви действия по издирване и откриване на обвиняемия до 31.07.2013г. За периода 31.07.2013г.-21.03.2019г. по досъдебното производство се съдържат справки за провеждани оперативно-издирвателни мероприятия под надзора на прокуратурата.

На 04.12.2020г. с постановление на прокурор при Софийска Окръжна прокуратура наказателното производство е прекратено, като постановлението за прекратяване е връчено лично на В.С. на 09.12.2020г., видно от приложеното известие за доставяне на стр. 73 по прокурорската преписка.

Като основание за прекратяване на наказателното производство прокурорът е посочил нормата на 243, ал.1, т.1 вр. чл. 24, ал.1, т.3 от НК - изтичане на предвидената в чл.80, ал.1, т.1 НК давност за наказателно преследване. Същевременно прокурорът е приел, че не са събрани категорични доказателства, че обвиняемият С. е участвал в извършването на престъплението и като основание за прекратяване е цитирал и разпоредбата на чл. 243, ал.1, т.2 от НК.

БОС споделя практиката на касационната инстанция - решение №47/27.07.2020 по дело №4194/2019 на ВКС, ГК, IV г.о., съгласно която е невъзможно прокурорът да прекрати наказателното производство едновременно поради изтекла давност за наказателно преследване и недоказаност на обвинението, защото предпоставките са различни, както и възможните последици. Двете основания не могат да съществуват в прекратителното постановление кумулативно, тъй като в случай, че не са събрани достатъчно доказателства за авторството на деянието, прокурорът не следва да прекратява производството и поради изтичането на предвидената в закона давност. Посоченият подход води до неяснота за обвиняемия дали да обжалва постановлението за прекратяване, както и да поиска наказателното производство да продължи по реда на чл. 21, ал. 2, вр. чл. 21, т. 2 и 3 НПК и чл. 288 НПК, за да бъде постановена оправдателна присъда. Очевидно в настоящата хипотеза производството е прекратено от прокурора по реда на чл. 243, ал.1, т.2 от НК, като не може да намери приложение даденото разрешение в т.8 от ТР№3 от 22.04.2005г. на ОСГК на ВКС, съгласно което органите на прокуратурата не отговарят по ЗОДОВ, ако наказателното производство е образувано преди наказателното преследване да е погасено по давност, освен ако наказателното производство е продължено по реда на чл.21, ал.1 от НПК /отм./

Пред настоящата съдебна инстанция е разпитан свидетелят Х.Д., от чийто показания се установява, че когато бил задържан за въоръжения грабеж ищецът се чувствал много притеснен, тъй като може да получи наказание 20 години лишаване от свобода или доживотен затвор. Свидетелства, че В.С. бил много изплашен, оплаквал се от условията в ареста, изпитвал притеснения, че ще влезе в затвора, бил заплашван от следователя да си признае. Около три-четири пъти свидетелят е возил ищеца с автомобила си до гр. Самоков, за да се явява на разпити пред органите на досъдебното производство. Свидетелства, че С. се занимавал със строителство и от 10 години живее в с. Крушовец. Пред свидетеля е споделял, че се страхува, че не може да започне нормална работа защото е обвиняем. Не му е известно други хора от обкръжението на ищеца да са знаели за образуваното наказателно дело, освен неговите майка, баща, брат му и братовчедите в с. Бели Искър, както и приятели, когато са се събирали и са обсъждали този въпрос.

Съдът кредитира показанията на разпитания по делото свидетел, които са детайлни и не се опровергават от останалите събрани по делото доказателства.

При така събраните доказателства от правна страна съдът намира следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ, държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано. В случая безспорно се установи, че ищецът е бил обвинен в извършване на престъпление по чл. 199, ал.2, пр.3 от НК, в чиято редакция към привличането му като обвиняем е предвидено наказание лишаване от свобода от 15 до 20 г., доживотен затвор или смърт, а след измененията на НК през 1998г. смъртното наказание е заменено с доживотен затвор без право на замяна. Наказателното производство е прекратено със съобщено на обвиняемия и необжалвано от него в 7-дневен срок от получаването му постановление за прекратяване на прокурор при ОП-София, на осн. чл. чл. 243, ал.1, т.2 от НК. Предвид това съдът намира, че в случая е налице хипотезата на незаконно повдигнато и поддържано обвинение против ищеца, осъществено с действията на органите на прокуратурата, поради което са налице условията за ангажиране отговорността на държавата за репарирание на вредите от предприетите от прокуратурата незаконосъобразни действия.

От показанията на разпитания по делото свидетел, които съдът кредитира изцяло, предвид липсата на доказателства, които да ги опровергават, безспорно се установи, че в резултат на незаконното обвинение ищецът изпитал притеснения от наказателната репресия, изживял психически стрес и неудобства по време на разпитите и докато бил в ареста, страхувал се да не бъде лишен от свобода за срок от 20 години, както и, че няма да може да си намери нормална работа поради повдигнатото обвинение. С оглед на това, съдът намира за доказана по основание предявената претенция за заплащане на обезщетение за неимуществените вреди.

Що се касае до размера на предявения иск за неимуществени вреди съдът съобрази, че понятието "справедливост" по смисъла на [чл. 52 от ЗЗД](#) не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно

съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид от съда при определяне на обезщетението за неимуществени вреди. Такива обстоятелства са вида, характера, интензитета и продължителността на увреждането на ищеца. Конкретно при исковете по [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ](#) правнорелевантните обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления, дали ищецът е оправдан по всички обвинения или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство; вида на взетата мярка за неотклонение, другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца, конкретните негови преживявания и изобщо - цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му - семейство, приятели, професия, обществен отзвук и пр.

Според практиката на касационната инстанция решаващо значение за негативно отражение на обвинението върху неимуществената сфера на ищеца има и неразумно дългата продължителност на воденото наказателното производство - в този смисъл решение №100 от 08.07.2019г. на ВКС по гр. дело № 2682/2018г, IV ГО. В новия чл. 26 от ЗОДОВ /обн. ДВ, бр. 98 от 2012 г./, това е самостоятелно основание за отговорност на държавата, независимо от основателността на обвинението. Когато обвинението е незаконно се увеличават вредните последици за обвиняемия, което е от значение при глобалното определяне на обезщетението по справедливост в хипотезата на чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ.

Като съобрази изброените по-горе комплексни критерии, а именно тежестта на повдигнато обвинение за престъпление по чл. 199, ал.2, пр.3 от НК, за което към привличането му като обвиняем е предвидено наказание лишаване от свобода от 15 до 20 г., доживотен затвор или смърт, а след измененията на НК през 1998г. смъртното наказание е заменено с доживотен затвор без право на замяна, неразумната продължителност на воденото наказателно производство – около 25 години, обстоятелството, че спрямо обвиняемия е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, действала за срок от 1 месец и 7 дни, изменена след това в парична гаранция в размер на 20 000 неденоминирани лева, както и конкретното отражение на незаконното

обвинение върху увреденото лице, БОС намира, че обезщетение в размер на 20 000 лева би репарирало в пълна степен причинените му неимуществени вреди вследствие на непозволеното увреждане.

Безспорно продължителната висящност /около 25 години/ на наказателното производство е внесла страх и несигурност в живота на ищеца. Неразумната продължителност на наказателното преследване при незаконно повдигнато и поддържано обвинение увеличава вредните последици за обвиняемия, което е от значение при определяне на глобалното обезщетение по справедливост.

Основателно е възражението на прокуратурата, че с поведението си обвиняемият е допринесъл за общата продължителност на производството. Последният се е укрил от наказателно преследване, като след като е изменена мярката му за неотклонение в парична гаранция е променил адреса си по делото, без да уведоми за това органите на досъдебното производство. Следва да бъде отчетено обстоятелството, че ищецът с недобросъвестното си поведение е препятствал извършването на процесуално-следствени действия с негово участие след 07.04.1997г., когато не е намерен на адреса в с. Бели Искър и за първи път е постановено принудителното му довеждане, което е станало причина за спиране на наказателното производство на 31.03.1998г. Съдът обаче съобрази, че от действащите под надзора на прокуратура органи на досъдебното производство не са инициирани никакви активни оперативно-издирвателни мероприятия в периода от 31.03.1998г. до 31.07.2013г. по установяване местонахождението на ищеца, липсват доказателства по делото и същият да е бил обявен за общо държавно издирване. Безспорно се доказва от събраните гласни доказателства, че от 10 години С. живее в с. Крушевец, където е регистриран настоящият му адрес от 25.10.2018г. Предвид това БОС достигна до извода, че от разследващите органи не са положени достатъчно усилия за откриването му и осигуряване приключване на досъдебното производство в разумен срок. С оглед на това неоснователно е възражението на прокуратурата за причиняване на увреждането от самия пострадад по смисъла на чл. 5, ал.1 от ЗОДОВ, а и както беше посочено по-горе е налице пълно бездействие на наблюдаващите прокурори по издирването на обвиняемия С. в периода 31.03.1998г. до 31.07.2013г. Предвид това съдът намира, че е налице хипотезата на чл. 5, ал.2 от ЗОДОВ, като определя

степенята на съпричиняване на пострадалия в размер на 20 процента.

При горните мотиви БОС счете искът за неимуществени вреди за основателен до размера от 16 000 лева, до който следва да бъде уважен. За горницата над посочения размер до размера от 66 000 лева искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Съразмерно на уважената част от иска ответникът следва да заплати на ищеца сумата от 584,24 лева, представляваща част от направените от него съдебно-деловодни разноски.

Мотивиран от гореизложеното, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на В. К. СП., ЕГН *****, с адрес село К. С., чрез адв. Красимир Кацарски от АК-Бургас, сумата от **16 000 /шестнадесет хиляди/ лева**, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконно повдигнато обвинение и задържането му под стража по ДП№1294/1995г./сл.д. №104/1995г. по описа на ОСлС-ТО-гр. Самоков за извършено престъпление по чл.199, ал.2, т.3 пр.2 вр. чл. 198, ал.1 НК, по което наказателното производство е прекратено с постановление от 04.12.2020г. на прокурор при Софийска окръжна прокуратура, ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба 10.03.2021г. до окончателното плащане, като за горницата над уважения до предявения размер от 66 000 лева **ОТХВЪРЛЯ** иска за неимуществени вреди.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на В. К. СП. сумата от 584,24 лева, представляваща направени по делото съдебно-деловодни разноски.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Бургаския апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Бургас: _____